

Miksi buurit taistelevat

Kun nykyisen valtavan sodan lopettajaisissa tehdään rauhanehtoja, tullaan niissä todennäköisesti ulkonaisesti muuttamaan monen, varsinkin pienen maan rajoja, hallitusmuotoja ja valtiaita. Sanomalehdissä on tuon tuostakin näkynyt selostuksia tällaisten maiden memmeisyydestä ja nykyisyydestä, sekä arveluja tulevaisuudesta. Etelä-Afrikassa sitkeästi taistelevista buureistakin on taas kulkenut viestejä, joten lienee mielenkiintoista palauttaa mieliin muutamia seikkoja, jotka johtivat buurit tappelemaan noin parikymmentä vuotta sitten ja jotka seikat ovat johtaneet tähänkin tappeluun.

Joukko hollantilaisia siirtolaisia siirtyi vuoden 1628 tienoissa Etelä-Afrikaan ja perusti sinne hollantilaisten siirtokunnan. Nuori siirtokunta sai pian väenlisäystä useista Euroopan maista. Sinne siirtyi valtiollista sortoa pakoon paljon pakolaisia, m. m. Ranskasta. Taistellen alinomaa alkuasukkaita ja villieläimiä vastaan kehittyivät he tarmokkaiksi ja sitkeiksi. Samoin heidän vapauspyrintönsä, joka heistä useimman oli pakottanut siirtymään tänne, kasvoi näissä oloissa yhä voimakkaammaksi. Näistä syistä johtuikin se, että he tavattomalla sitkeydellä puolustivat oikeuksiaan englantilaisten ryöstöpolitiikkaa

vastaan. Englantilaiset olivat nimittäin vallottaneet Kapin (eteläisin osa Afrikaa) keskellä rauhahan aikaa v. 1799 Hollannilta, jonka suojeluksen alle se oli siihen asti kuulunut. — Tällainen, edes muodollisia syitä puuttuva ryöstö ei ole ainoa Englannin historiassa. Samuun aikaan oli Hollannin Amerikassa olevien siirtomaiden ryöstö v. 1646 ja aivan samoin kävi saman maan siirtomaille Indiassakin. — On sanomattakin selvää miksi tällaista peittelemätöntä rosvoutta harjotetaan. Kapitalistinen järjestelmä tarvitsee yhä uusia riistettäviä ja sen hallitus yhä parempia puolustus- ja hallitusasemia. Mutta buurit, jotka tällä kertaa olivat joutuneet aina nälkäisen Englannin kapitalismin hampaisiin, eivät suostuneet sen sorto- ja väkivaltapolitiikkaan vastustuksesta. He koettivat sitä vastustaa jo ryöstäjän valtaan joutuneessa osassa, Kapissa, mutta kun se alkoi käydä tukalaksi, muuttivat he suurin joukoin pois siltä alueelta. Täten tuli perustetuksi Oranjen ja vähän myöhemmin Transvaalin vapaavaltiot. Englanti aikoi muutta mutkitta ottaa nämäkin uudet valtiot valittavakseen, mutta se ei käynytkään niin vain päinsä. Buurit nousivat vastarintaan. Heidän vastustuksensa kasvoi sorron li-

sääntymisen mukana, kehittyen lopulta veriseksi ja pitkäksi sodaksi. On huomattava, että buurit koettivat kestää niin kauan kuin suinkin valtaajien useinkin mitä mielivaltaisinta ja raainta komentoa. Vasta sitten, kun Englannin hallitus loukkasi Oranjen ja Transvaalin autonomiaa, sotkeutui heidän sisäisiin asioihinsa, vasta silloin puhkesi buurien kauan kytenyt viha ilmi liekkiin. Että taistelu tuli niin veriseksi ja voimakkaaksi, että se vielä nytkin eläyttää buureja, on selitettävissä vain englantilaisten tunnottomasta sorrosta ja buurien jo edellä mainitusta suuresta vapaudenrakkaudesta johtuvana. Nämä vapaudessaan elävät ihmiset, joita voi hyvällä syyllä verrata amerikalaisiin "cowboy"hin, olivat kärsineet, tosin hammasta purren, aivan uskomattomalta kuuluvaa raakuutta, raakuutta, joka hakee vertaistaan Venäjän byrokratian historiasta. Löytyy tosiperäisiä kertomuksia, joiden mukaan buureja perheittäin hirtettiin jne. Eräskin tällainen joukkoteurastus syöpyi buurien mielin lähtemättömästi. Eräälle kummulle pystytettyyn hirsipuhun ripustettiin sangen lievän rikoksen rankaisemiseksi viisihenkinen perhe yht'aikaa. Mutta hirsipuu ei kestänytäkään tätä painoa, se murtui. Telottajat rakensivat toisen ja vankemman ja hirttivät uudelleen nuo onnettomat, jotka jo olivat kerinneet

taas virota elämään. Tämä tapahtui vuonna 1876, mutta vielä kuuluisan buurisodan aikana (v. 1899) oli buurien tunnussanana ja innostajana huuto: "Älä unhoita Slachtersnekiä!" Siksi he olivat nimittäneet äsken mainitun hirttopaikan.

Mutta, niinkuin jo sanottu, kestivät buurit vielä tällaisenkin "rauhottamisen". Vasta sitten kun sorto alkoi käydä yhä yleis-lontoisemmaksi, yhä järjestelmällisemmäksi, vasta sitten heidän kärsivällisyytensä loppui. Tällaisia sortotoimenpiteitä oli m. m. buurien kielen, taatin, käyttökielto. Mitä tällainen kielto merkitsee, on jokaiselle suomalaiselle tuttu asia. Samoinhan ryssäläinen sortovalta menettelee nykyään Suomessa. Toinen asemaa kärjistyttävä seikka oli orjien vapautus ilman luvattua korvausta. Tuntunee omituiselta, että buurit ryhtyivät taistelemaan vapauden puolesta orjuuden poistajia vastaan, mutta tarkemmin katseltua sitä, tulee se käsitettäväksi. Buurit saivat orjistaan, omaisuusensa pääasiallisimmasta osasta korvaukseksi vain viiden osan niiden englantilaisten arvioimasta arvosta. Kun buurit eivät voineet asua maatilojaan ja kun muutenkin köyhyys alkoi ahdistella, täytyi heidän ruveta niitä myymään joko kokonaan tai ainakin suurimmat osat niistä. Englantilaiset olivatkin kärkeäitä niitä ostamaan, sillä useimmi-

ten he saivat ne pilkka hinnasta. Tähän tuli vielä lisäksi kuljeksi-
vat neekeri-rosvot. Vapaiksi tul-
tuaan ei suunnattomalla musta-
laumalla ollut muuta elämisehtoa
kuin rosvoaminen. Ja sitä he te-
kivätkin mielellään, sillä saivat-
han he siten kostaa entisille isän-
nilleen ja räakkääjilleen. Kun ei
voitu pitää järjestystä mustien
tekemien ilkeyksien torjumiseksi,
sai Englanti taas hyvän tilaisuuden
sotkeutua yhä enemmän buurien
asioihin. Erään tällaisen,
luultavasti englantilaisten järjes-
tämän epäjärjestyksen lopetta-
miseksi tunkeutui v. 1877 Eng-
lannin sotajoukko Transvaaliin.
Mutta mitään järjestyksen pa-
lauttamispuuhia ei heillä ollut,
päinvastoin julistivat he Trans-
vaalin pääkaupungissa, Pretorias-
sa, ottaneensa koko valtion siir-
tomaakseen. Tämä yritys kuiten-
kin kokonaan epäonnistui. Buurit
nousivat miehissä puolustama-
an kotikontuaan ja saivatkin
ajetuksi englantilaiset pois. Täl-
löin täytyi Englannin hallituk-
sen, jonka etunenässä oli Glad-
stone, antaa buureille täydellinen
itsenäisyys kaikissa muissa asiois-
sa, paitsi ulkopolitiikkaa koske-
vissa. Pian kuitenkin ilmestyi
selkkauksien aiheita, ja tällä ker-
taa sellaisia, jotka välttämättä
johtivat buurisotaan.

Tärkein syy uusiin selkkauk-
siin oli rikkaitten kultakaivosten
löytö Transvaalissa. Kun buu-
reilla oli täydellinen omistusoi-

keus näihin kaivoksiin, ei niistä
heltinyt tarpeeksi suuria osinkoja
Englannin kapitalisteille. Ei siis
ollut muuta keinoa kuin ottaa
Transvaalilta kokonaan pois sen
itsehallinto. Siten saataisiin juu-
ri löydetty rikkaudet "kotiin".
Siis se sota, jota buurit pitkän
aikaa ja menestyksellisesti kävi-
vät, oli suureksi osaksi taistelua
kultakaivoksista. Luonnollisesti
ei tätä silloin sanottu sodan syyk-
si, yhtävähän kuin nykyisenkään
sodan syyksi esitetään sotivien
taholta sodan oikeita syitä. Ei
liene tarpeellista tässä käydä
tarkastelemaan niitä lapsellisia
tekosyitä, joiden tähden muka
Englannin "oli pakko" ryhtyä
taistelemaan buureja vastaan. Jo-
kainen aikaansa seuraava ihmi-
nen tietää nykyään jo, että sodat
johtuvat yksinomaan kapitalis-
min ryöstön halusta.

Edellä esitetyistä syistä johtui
buurisota v. 1899 ja samoista sei-
koista juontaa alkunsa myöskin
nykyinen buurien kapina. On
väitetty, että nykyiset mellakat
Afrikassa ovat syntyneet saksa-
laisten kiihotuksesta. Ja saattaa
niin ollakin, kukapa sen niin var-
maan tiennee. Mutta varmaa on
myöskin se, että Englanti itse on
sietämättömällä hallinnolla ja
"rauhottamisella" kiihottanut
buureja yhtä paljon ainakin kuin
saksalaiset.

Kuinka vapaudestaan ja oi-
keuksistaan taistelevalle buuri-
kansalle käy, on vielä arvailemi-

sen varassa. Se riippuu tietysti suuresti Europan sodasta. Jos Englanti liittolaisineen voittaa, tukahduttaa se tämänkin kapinan entistä verisemmin. Jos taas Saksa pääsee voitolle, voivat buurit syöstä niskoiltaan englantilaisen ikeen — vaihtaakseen sen saksalaiseen. Suo siellä, vetelä täällä.

Eräs erikoisesti näitä asioita tunteva henkilö, tri A. Kuyper on lausunut Etelä-Afrikan kysymyksestä m. m. seuraavaa:

“Ylivallan raa’alla voimalla voittaakseen buurit täytyy Englannin hävittää heidät, karkottaa heidät maasta pois. Mutta koska tällaista menettelyä he itsekin kammoavat, eikä se ollenkaan kuulu heidän suunnitelmiinsa, niin eivät he tule sitä tekemään. Mutta tietäkööt he myöskin, että

väkivallan teiden seuraaminen epäilemättä on ilmauksena Englannin suuruuden ja mahdin loppumisen alkuun.*) Ehkä sille taaskin onnistuu aseiden riistäminen miehiltä, mutta ei koskaan se voi tehdä mitättömäksi buurinaisen hedelmällisyyttä. Noin vuosisadassa ovat he lisääntyneet 60,000:sta miljoonaiseksi kansaksi tämän ihmeteltävän hedelmällisyyden avulla. Niin kauan kuin Transvaalin naarasleijona lastensa ympäröimänä karjuu Englannille Drak-vuoren huipulta, eivät buurit tule lopullisesti vallote-tuksi. **Etelä-Afrika on kuuluva heille!**”

*) Kirjotettu ennen nykyistä sotaa.

